

**ОЦІНКА ВИПАДКІВ АГРЕСИВНОСТІ У ЩУРІВ РІЗНОГО
ВІКУ ПРИ АНТИОКСИДАНТНО-ПРООКСИДАНТНИХ
ЗМІНАХ ЗА УМОВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
ГІПЕРТИРОКСИНЕМІЇ**

**EVALUATION OF CASES OF AGGRESSIVENESS IN RATS OF
DIFFERENT AGES WITH ANTIOXIDANT-PROOXIDANT
CHANGES UNDER THE CONDITIONS OF EXPERIMENTAL
HYPERTHIROXINEMIA**

Войченко Я. С., Родинський О. Г.

Дніпровський державний медичний університет, Дніпро, Україна

Актуальність. Відсутність систематичних досліджень щодо проявів агресивності у щурів різного віку викликає експериментальний інтерес.

Агресивність як психофізіологічна ознака при антиоксидантно-прооксидантних змінах може розглядатись з різних точок зору. Проте, першочергово можна вказати, що це певна модель поведінки, яка спрямована на завдання фізичної шкоди іншій тварині.

З іншого боку- це «природній акт», засіб забезпечення виживання у змінених умовах.

Мета: з'ясування ролі агресивності у щурів при антиоксидантно-прооксидантних змінах за умов експериментальної гіпертироксинемії.

Матеріали і методи. Дослідження було проведено на щурах лінії Wistar. Щури були представлені двома віковими групами (за класифікацією І.П. Западнюка, 1983 р.) – 100-110 день (далі «щури юного віку») з вагою 90-270 г, 7-8 місяці (далі «щури середнього віку») з вагою 210 г - 340 г. Кожна вікова група тварин була розділена на інтактних («контроль») та дослідних (із експериментальною гіпертироксинемією).

Експериментальну гіпертироксинемію моделювали шляхом одноразового додавання із їжею гомогенних таблеток L-тироксину (20 мкг/добу, “Berlin Chemie AG”, Німеччина) протягом 9 днів. Реєстрацію агресивної поведінки здійснювали за візуальними проявами.

«Загально-етичні принципи експериментів на тваринах» (Київ, 2001) та положення «Європейської конвенції про захист хребетних тварин, використовуваних для експериментальних та інших наукових цілей» (Страсбург, 1986) були дотримані. Питання біомедичної етики при поводженні із тваринами підтверджено локальним протоколом засідання комісії Дніпровського державного медичного університету №3 від 2.XI.2021 року.

Статистичну обробку отриманих даних у бінарному вигляді проводили із встановленням 95% довірчого інтервалу та використанням критерію χ^2 -квадрат Пірсона.

Результати. У щурів юного віку групи контролю (n=10) частота випадків актів агресії склала 50% при 95% ДІ (19,01 % - 80,99 %), у щурів юного віку експериментальної групи (n=20) - 50% при 95% ДІ (28,09 % - 71,91 %).

У щурів середнього віку групи контролю (n=10) частота випадків актів агресії склала 30% при 95% ДІ (1,60 % - 58,40 %), у щурів середнього віку експериментальної групи (n=20) - 100 % при 95% ДІ (100 % - 100 %).

Висновки: Різниця відсутня між частотою наявності випадків актів агресії у групі контролю і у експериментальній групі юних щурів. Частота наявності випадків актів агресії у групі контролю щурів середнього віку на 70 % (95% ДІ 35,66 - 89,22) менше у порівнянні з експериментальною групою (χ^2 -квадрат Пірсона = 17,65; df = 1; p<0,0001).

Ключові слова: щури, гіпертироксинемія, антиоксидантна система, прооксидантна система, агресивність.

Key words: rats, hyperthyroxinemia, antioxidant system, prooxidant system, aggressiveness.